

Dominoa ala xakea?

JOSE RAMON ETXEBARRIA

IRITSI garen punturaino iritsita, ez dut uste inortxok zalantza handirik duenik, GALEn erantzunkizuna estatuaren bihotzean dagoela uste izateko. Baina agintarien kontua ez da hori, espainiar estatuko krisiaren erdian bihotz-atakea nola edo hala ekiditea baino.

Ahalegin horretan gauza oso interesgarriak gertatzen ari dira, zenbaitetan domino-jokoaren itxura hartzen dutenak, eta, tarteka, xake-partida gogorrarena. Izan ere, domino-piezak elkarren ondoan zutik eta iladan jarrita daudela, lehenaren erorketak bigarrenarena baitakar, eta, erortzen hasiz gero, elkarren hurrengoarena ondorioztatzen da. Horrelako zerbait uler daiteke, Veraren idazkariaren erorketak berari aginduak ematen zizkionaren erorketa ekartzean. Beraz, dominoarekin segituz, Veraren erorketak beraren gainekoaren erorketa ekarri beharko luke, logikaren arabera, goraino iritsi arte.

Dena den, dominoaren irudiarekin batera xake-partida latzaren irudia ere ez ote genukeen hartu beharko pentsatzen hasita nago. Hain zuzen, xake-partidetan gertatu ohi denez, lehenik peoiak ekin diote erasoari, gero zaldiek eta alfiek segituz. Eta koartelen itxura har dezaketenez dorreak ere ba dira, noski, isilean baina boteretsu.

Oso mugimendu laburrekoa den pieza konkretuari eginiko *xakea* da jokoan egin daitekeen erasorik bortitzena. Hori abisu modura gertatzen denean laster ageri ohi dira pieza guztiak babestera, azken batez pieza singular horrek bermatzen baitu talde osoaren iraupena. Hori erortzean amaitzen baita joko.

Ez al dira konturatzen, porrot horren arrazoiak Euskal Herriari bere jolas-zelaia ukatzea gertatzen dela, eta zelaia izan arte iraungo duela?

Larrian burni ugarian argizai

RAMON LABAIEN

GOIZERO datorkigu, obsesio bihurtzen ari den galdera: zer ekarriko ote digun gaur GALEko armiarma sare horrek. Aspalditik espero zena, edo nihork, behin ere susmatu ez duen zerbait? Hor gelditzen galdera. Eta erantzunak utziko gaituen harrituak edo afruntatuak edo lotsatuak, hori izanen, besteak beste, gure kezka.

Besteak beste, gero eta gehiago ari direlako gertatzen Euskal Herrian, 'beste' horiek. Argi direnak, eta garbiak eta itxaropenez beteak. Egiaz, benetan sakonak. Orain zenbait egun, zioen Ardanza lehendakariak, Barakaldoko Burnitegi berriaren oinarritzean zuela Euskal Herriak horietako ekintza historiko nagusi bat...

Nola ez, gauza bat da lehendakari izatea eta bestea profeta eta benetan bestea ere historiagile... Nola bait, historiagileak erabakiko duela nor izan zen, garai bakoitzean, profeta. Hemendik urte pila batera, bere begiradak aukeratu eta argitzen duen ekintza bihurtuko baitu 'Historiko'. Barakaldokoa izanen den edo beste zerbait, Euskal Herriko xokoren batean, egun berean gertatua, hain xehea garai honetakoek ohartu ez duguna, geroak esan behar...

Gero eta gehiago nabaritzen dena, gure artean, euskaldun jendearengan ari dela sortzen, behin ere izan ez duen indarrarekin, Historiaren zentzua... Ziurtasun bat, gure eskuetan dugula, eusko etorkizunaren hazia. Ziurtasun bat ere, duarik gabe, gorantz goazela. Ari direla amaitzen urte beltzak, eusko teknologiarren pobrezia, langabeziaren larriurarenak, gure kulturaren ahultasunarenak. Baliteke, gaur, galdera nagusia larrian burni ginenok, ugarian argizai ez ote garen bihurtuko izatea.

EL MUNDO

Frantziarrek nahi dutena

Gobernu inizatiba handiak inoiz ere ez dira hasieran jendearen gustokoak izan. Hala izan behar duelako. Iritzi publiko hedatuena ez da mirariz edo magia hutsez aldatzen, astiro baizik, baina, azkeneko, etorkizuna aurrikusiz bidea irekitzen jakin izan duen pentsalari politikoari jarraitu ohi dio.

Iritzi publikoak, horretara, Algerian De Gaulleri edo pilularen gaian Georges Pompidourri jarraitzen jakin izan zuen, eta 18 urteko gazteei botoa eman behar zitzaielako nire tesiaren alde agertu zen. Eta hori gogoan izanik neurriok hartu ziren kasu guztietan gehiengoak bestelako iritzia zuela.

Frantziarrek ez diete errespeturik gidatu beharrean jarraika

dituztenei. Estatu zentzua eta ildo politiko sendoa finkatuta ikusteko gogoia da frantziarrek beren etorkizuna zuzentzeko aurkezten direnengandik irrikaz espero dutena.

Horixe da Jacques Chiracengandik eta zugandik —Balladur— espero dutena.

VALERY GISCARD
D'ESTAING

egin

Chiapas eta eliza

Duela lau mende Frai Bartolome de las Casas lanean aritu zen parrokia bereko gotzaina den Samuel Ruizek etengabe PRIren erasoak jasan ditu gatazka lehertu zenetik. Zapatistek armamentua ematea eta aspalditik EZLNren existentziaren berri izatea leporatu diote. Eta hori hala gertatu da inorentzat sekretu ez izan arren Chiapasko gotzainak bazekiela

Galduta gaude! Parlamentu bat dakarte! CHUMY CHUMÉZ / DIARIO 16

pertsona armatuak zeudela Lacandonan. Elizak berak jakinarazi zuen talde horien berri 1994ko urtarrilaren leko altxamendua hasi aurretik.

Izan ere, Mexikoko 'Proceso' aldizkariak argitaratu zuen informazio hori 1993ko irailaren 13an, Gobernuak bera ukatzen ari

zela talde horien existentzia kalte egin ez ziezaioten Merkataritza Libreko Tratatuaren sartzeko. Artikuluak, Mardonio Morales jesuitaren adierazpenetan oinarrituak, «Chiapasen talde armatuak daukela duela zortzi urtetik» argi eta garbi adierazi zuen.

DARRIN WOOD

LUZENDARIARI

Bake ihardunaldiak, 1995

Atzo hilketak gertatu ziren, guda anitzek jarraipena eduki zuten, gosez jende piloak hil egin zen, eta honelako gauza gehiago gertatu ziren. Nahiz eta gogorra izan, honelako gertakizunek ez gaituzte dagoeneko hunkitzen. Gaur egun, zalantza barik, gauza bera gertatuko da, eta bihar ere bortizkeriak non-nahi zabalduko ditu atzaparrak.

Inoiz ez diogu geure buruari galdegiten zein den hainbat gaiztakeriaren, hainbat biolentziaren zergatia; eta ez gara sekula ohartzen guzti honek gure ikastetxeetan, ahaideen artean, gure eguneroko bizitzan duela sorrera.

Geure buruari galdegiten diogu zein den anai arteko gudaren jatorria, baina inoiz ez dugu galdera hori egiten gure ahaideekin eztabaidatzen dugunean. Umeak zergatik hiltzen diren gosez galdegiten dugu, baina, hala eta guztiz ere gure janaria botatzen dugu. Bi adibide hauekin egiten dugun gisan salatu nahi genituzkeen eguneroko jarrerekin egin genezake.

Inoiz ez dugu pentsatzen; egunean bizitzera murrizten dugu gure bizitza, etorkizuna alde batera lagaz. Hala ere, gaur, nahiz eta une batez, hau irakurtzen duzun momentuan baino ez bada ere, astiro pentsa ezazu inguratzen gaituen indarkeriari buruz; erakuts ezazu egia dela gai honek ikutzen zaituela, gobernu kanpoko erakunde (ONG) anitzek eta baita egun hauetan, Bilboko ikastetxe batzuek ere

eguneroko erakusten duten tankera.

Izan ere, askotxo dira bakearen aldeko aukera hautatu duten elkarteak, hala nola Bakearen Aldeko Koordinakundea (Gesto por la Paz), Elkarri, Denon Artean... eta abar; zeinek, pertsona ugari osatuak, ekintza oldarkorak boikoteatzearen eta gaiztakeriaren marmua giza eremutik aldentu nahian bilerak eta manifestapenak antolatzen baitituzte.

Egun hauetan Bilboko ikastetxe batzuetako bakearen aldeko apostua kaleratua izan da. Aukera hau, hezkuntzaren espirituaren barnean urte osoan zehar dago, baina beharrezkoa da zenbaitetan aldarrikatzea. Eskolapioen Ikastetxea hauen adibide bat izan da. Errekalde Zumardian dagoen ikastetxe honek, urtero egin ohi duen bezala, aste oso bat erabili du irtenbide baketsuak aztertu eta indarkeria mota guztiak gaitzestearren.

Badakigu mundu osoak ixilpean daramala bake nahia eta horrexegatik animatzen zaitugu zurea erakuts diezaguzun, jendeak ikus dezala eta zure iritzia ezaguna egin dadila, guztiona, bakea. Honela besteek beldur gabe zure bidea har dezaten.

Honela jokatzu, zerbait lortuko duzu, ziur ez dūzula jakingo zer den, baina ziur zure bihotz barnean, beste askorenetan bezala bakearen sua piztuta jarraituko duela. Haren beroa senti dezagun.

OSKAR RODRIGUEZ RALLO

Trapagaran (Bizkaia)

Chiapas: guda ez da irtenbidea

Orain dela urte bete luze bat EZLN-n integratutako Chiapaseko indigena eta nekazari sektore garrantzitsu batek Mexiko eta mundu osoa hunkitu zuen haien errebeldia oihuarekin, «502 urtetan jaso duten injustizia eta errepresio egoera» salatuz. Herri gatazka honi aurre egiteko Mexikoko gobernuak errepresio indiskriminatuarekin erantzun zuen, hilak eta desagertuak ehundaka izanik.

Hilabete hauetan konfliktu honi irtenbide negoziatu bat bilatzeko saioak ugariak izan dira. Mexikoko gobernuak emandako erantzunaren aurretik bake digno bat planteatu dugunok asko izan gara bai Mexikoko zein nazioarteko sektore aurrerakoien partetik.

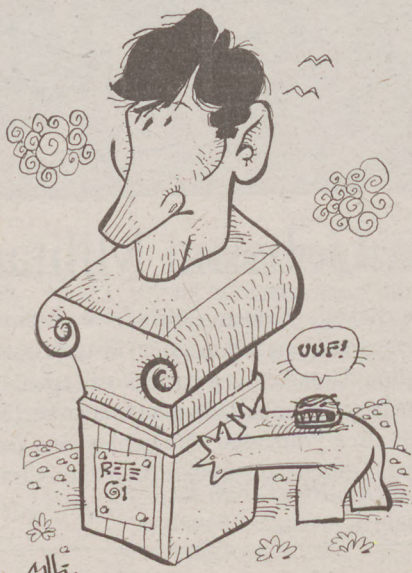
Ernesto Zedillo lehendakariak «Chiapaseko arazoa terrorismoa dela eta ez gosea» zentzugabekeria esanez Mexikoko ejerzitoak EZLNa bukatzeko agindua eman du edozein irtenbide negoziaturren aukera itxiz. Guzti honek aurreko egoera larritu besterik ez du egingo eta 'Lurra eta Askatasuna' eskaeraren orde Zedillok sua eta odola bidali ditu. Momentu honetan inoiz baino gogorrago Selva Lacandonatik Mexikoko ejerzitoak alde egitea; aurretik lortutako tregua eta elkarriketa berriro hastea eskatzen ditugu.

JOSE JAVIER RODRIGUEZ

(Komite Internazionalistetako kidea)

Bilbo

GAIA JARRITA

Julian Retegi

Mila bederatzehun eta larogeita hamabostian otsailaren hemeretziaren Anotetan Donostian Retegik egin zuen azaina hainbat milak ikustian onena dela esango dute gehienek euren ustian horrelakorik ez dela sortu eguzkiaren azpian

JON AZPILLAGA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 800/90

OJD IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDAI

Kontseilari Ordezkarria: INAKI URIA

Zuzendaria: MARTXEL OIAMENDI

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

HELBIDEAK

Egoitza nagusia: Gudariaren etorbidea, z/g / 20140 Andoain

☎ 30 02 22 / Erredakzio faxa: 30 02 55 / Publizitateko faxa: 30 07 07

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruñea

☎ 17 80 78 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo

☎ 410 40 46 / Faxa: 410 37 15

Lapurdia / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/503 Posta

kutxatila, / 64100 Baiona / ☎ 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11